

ГЕРМЕНЕВТИКА

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кількість запланованих кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти виконувати тлумачення різнотипних текстів, пояснювати філологічні, філософські, історичні та релігійні тексти, аналізувати мовні явища, враховуючи актуальні тенденції у вивченні української мови; володіти знаннями про буквально тлумачення, історичну відповідність, принцип єдиного тлумачення, контекст, лексику і граматику, паралельні посилання; навичками виконання герменевтичних досліджень.

Зміст навчальної дисципліни. Основи герменевтики. Теорії виникнення герменевтики. Види герменевтичних студій. Основні положення творів М. Гайдеггера, Ф. Шлейєрмахера і Г.-Г. Гадамера. Онтологічний характер герменевтичного кола. Інтерпретація як відкрита система. Розуміння тексту і саморозуміння інтерпретатора. Філософія інтерпретації до тлумачення художніх текстів.

Пререквізити – загальне мовознавство, порівняльна граматики слов'янських мов, сучасна українська літературна мова.

Кореквізити – переддипломна практика, підготовка і захист кваліфікаційної роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 18 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 84 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності), практичні (практичні заняття з використанням ігрових та інформаційних технологій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмове опитування, самостійна робота, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Літературознавчий словник-довідник. За редакцією Гром'яка Р. Т., Коваліва Ю. І., Теремка В. І. Київ: Академія, 2007. 607 с.
2. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
3. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php

Викладач: доктор пед. наук, професор Папушина В. А.

ЕСТЕТИЧНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4,0
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен володіти знаннями про основні етапи розвитку літератури та естетичні відкриття від античності до сучасності; специфіку творчого доробку найвизначніших авторів, їхній внесок у подальше становлення літературних напрямів, течій, художніх та естетичних форм відтворення дійсності; спільну роль зарубіжної та української літератури в становленні та розвитку світового літературного процесу; твори видатних представників кожної літературної епохи у їх компаративному зіставленні; уміти орієнтуватись у взаємозв'язках української та зарубіжної літератури, визначати їх спільні естетичні аспекти та відкриття; аналізувати твори з урахуванням їх художньої, естетичної, ідейної цілісності та авторської позиції, продиктованої часом; зіставляти твори української та зарубіжної літератури, що мають дотичні риси; поглиблювати знання з питань розвитку літературного процесу, розвивати творчу думку, збагачувати арсенал мовних засобів літературознавчими термінами; опрацьовувати критичні статті, рецензії, твори інших видів мистецтва; зіставляти різні погляди в процесі компаративного аналізу твору, давати творам естетичну оцінку, доводити власну думку про твір; користуватися додатковою літературою, зокрема літературними енциклопедіями та словниками літературознавчих термінів.

Зміст навчальної дисципліни Естетика античності, середньовіччя, Відродження, бароко, класицизму, Просвітництва, романтизму, реалізму, модернізму, постмодернізму. Компаративне вивчення поезії Сковороди і «Життя – це сон» Кальдерона, «Простак Вольтера» і «Наталка Полтавка» Котляревського, «Тарас Бульба» Гоголя і «Чайковський» Гребінки, «Батьки і діти», «Нотатки мисливця» Тургенєва і «Хмари» Нечуя-Левицького, «Потонулий дзвін» Гауптмана і «У пущі» Лесі Українки, «Останній світ» Рансмайра і «Дванадцять обручів» Андруховича.

Пререквізити – загальне мовознавство, порівняльна граматики слов'янських мов, сучасна українська літературна мова.

Кореквізити – переддипломна практика, підготовка і захист кваліфікаційної роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 18 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 84 год., разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (лекція, розповідь, бесіда); наочні (презентація); робота у групах, індивідуальна робота; практичні (літературознавчий та естетичний аналіз; спостереження та результати рефлексії); робота з довідковою літературою.

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування; письмова робота; тестування; індивідуальне завдання; контрольна робота; робота з читацьким щоденником.

Вид семестрового контролю: залік/

Навчальні ресурси:

1. Папушина В.А. Естетичні аспекти зарубіжної і української літератури: навчальний посібник. Хмельницький, 2014. 128 с.
2. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
3. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?MR=k0947
4. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: доктор пед. наук, професор Папушина В.А.

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен формулювати структуру та характерні особливості складного синтаксичного цілого; основні принципи актуального членування речення; основні ознаки та відмінності між мікро- та макротекстом; особливості екстралінгвальних чинників мовленнєвої ситуації; ключові ознаки та сферу використання стилів мовлення; характерні особливості різних типів мовлення; основні поняття і категорії лінгвістичного аналізу художнього тексту, художні засоби відповідного мовного рівня; основні етапи роботи над художнім текстом, послідовність комплексного лінгвістичного аналізу прозового, поетичного та драматичного текстів; виділяти ССЦ у текстах різних типів; виявляти у ССЦ текстові категорії та основні характеристики; доцільно використовувати лінгвістичну термінологію у процесі наукової роботи; аналізувати та узагальнювати мовні явища; вичленовувати абзаци у чужих та власних висловлюваннях; виділяти та аналізувати види і засоби міжфразного зв'язку; продукувати власні зв'язні висловлювання різних типів і стилів; здійснювати комплексний аналіз текстів як системного цілого; виявляти художні засоби відповідного мовного рівня; застосовувати знання з лінгвоаналізу і суміжних філологічних дисциплін для виявлення в художньому тексті чинників його смислового, естетичного, виховного й емоційного впливу; виявляти авторську точку зору на всіх мовних рівнях; знаходити практичний підхід у використанні образу автора для комплексного аналізу тексту.

Зміст навчальної дисципліни. Становлення лінгвістики тексту та напрями її дослідження. Текст як об'єкт лінгвістичного вивчення. Структура та особливості складного синтаксичного цілого. Види міжфразного зв'язку. Актуальне членування речення Лінгвістичний аналіз художнього тексту.

Пререквізити – загальне мовознавство, порівняльна граматики слов'янських мов, сучасна українська літературна мова.

Кореквізити – переддипломна практика, підготовка і захист кваліфікаційної роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 18 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 84 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності), практичні (практичні заняття з використанням ігрових та інформаційних технологій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмове опитування, самостійна робота, індивідуальні домашні завдання, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Дуденко О. В. Текстознавство: навчально-методичний посібник для студентів факультету української філології. Умань: РВЦ «Софія», 2007. 72 с.
2. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Київ, 2008.
3. Науменко А. М. Філологічний аналіз тексту (Основи лінгвопоетики). Вінниця, 2005.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. URL: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php

Викладач: доктор філологічних наук, професор Царалунга І. Б.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен формулювати основні поняття і категорії лінгвістичного аналізу художнього тексту, художні засоби відповідного мовного рівня; основні теоретичні поняття лінгвопоетики; основні етапи роботи над художнім текстом, послідовність комплексного лінгвістичного аналізу прозового, поетичного та драматичного текстів; здійснювати комплексний аналіз прозового, поетичного, драматичного текстів як системного цілого; виявляти художні засоби відповідного мовного рівня; застосовувати знання з лінгвоаналізу і суміжних філологічних дисциплін для виявлення в художньому тексті чинників його смислового, естетичного, виховного й емоційного впливу; виявляти авторську точку зору на всіх мовних рівнях; знаходити практичний підхід у використанні образу автора для комплексного аналізу художнього тексту, проникати в суть, в природу художнього тексту, художньої ідеї.

Зміст навчальної дисципліни. Лінгвістичний аналіз художнього тексту у світлі сучасної науки про мову.. Образ автора – категорія комплексного дослідження мови тексту. Підготовча робота до лінгвістичного аналізу художнього тексту. Лінгвістичний аналіз поетичного тексту. Лінгвістичний аналіз прозового тексту. Лінгвістичний аналіз драматичного тексту.

Пререквізити – загальне мовознавство, порівняльна граматики слов'янських мов, сучасна українська літературна мова.

Кореквізити – переддипломна практика, підготовка і захист кваліфікаційної роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 18 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 84 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності), практичні (практичні заняття з використанням ігрових та інформаційних технологій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмове опитування, самостійна робота, індивідуальні домашні завдання, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль, 2005.
2. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту. Київ, 2008.
3. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (Основи лінгвопоетики). Вінниця, 2005.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. URL: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php

Викладач: доктор філологічних наук, професор Царалунга І.Б.

НАУКОВА РИТОРИКА

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: *створювати* істину в процесі мисленнево-мовленневої діяльності; *володіти* категоріальним апаратом наукової риторики; *досліджувати* аспекти розвитку риторичного знання; *використовувати* засоби риторики і виразного читання; *користуватися* ресурсами національної логосфери; *демонструвати* самостійність мислення, добродійність, філологічну грамотність, риторично-комунікативну культуру; *переконувати* опонента, апелюючи до сильних аргументів і цінностей співрозмовника; *продувати* різножанрові риторичні тексти; *дебатувати* з почуттям толерантності і політкоректності; *визначати* прийоми маніпулювання свідомістю і *вміти* їх долати; *генерувати* інноваційні рішення і впроваджувати результати у наукову і суспільну практику; *формувати* український риторичний ідеал національно-мовної особистості; *вдосконалювати* риторичну компетентність у процесі професійного росту, творчої самореалізації.

Зміст навчальної дисципліни. Парадигма досліджень у галузі риторики. Статус наукової риторики України у світовому контексті доби постмодерну. Класична риторика (V ст. до н. е. – сер. XX ст.). Риторичний канон та ідеал. Ораторська промова. Ораторія. Неориторика (з сер. XX ст. – поч. XXI ст.). Концептуальні положення аргументативної і лінгвістичної риторики. Галузеві риторики і розвиток комунікацій професійного спрямування: судова, політична, театральна, педагогічна та ін. Взаємозв'язки «чорної» риторики і нейролінгвістичного програмування. Риторика Homo loquens vs. Homo ridens. Public Relations та PR-риторика. «Академічна риторика» і «Риторика науки» як перспективні напрями досліджень у системі вищої гуманітарної освіти. Методологічні основи філософії риторики. Освіта як практика свободи. Драма («Театр в освіті»). Риторичний ідеал інноваційної Людини XXI ст. Перспективні напрями досліджень світової риторичної наукової думки.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 66 год., разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: лекція (з використанням онлайн-мосту, методів розвитку критичного мислення, відеопрезентацій); практичні заняття (з використанням сократівського діалогу-іронії, декламації, риторичного аналізу, сміхоаналізу; текстотворення; вебінарів, брифінгу, тренінгів, самопрезентації; інтерв'ю, літтеатру); самостійна робота (індивідуальне завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування; презентація результатів виконання індивідуального завдання; письмове опитування (тестування); оксфордські дебати.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Бод Р. Забуті науки. Історія гуманітарних наук. Київ: Вид-во Жупанського, 2016. 376 с.
2. Коваль Т. Виразне читання: лабораторний практикум для студентів напряму підготовки «Філологія. Українська мова і література». Хмельницький: РВЦ ХНУ, 2010. 207 с.
3. Препотенська М. Філософія риторики. Навчальний посібник. Київ: Фірма «ІНКОС», 2010. 228 с.
4. Ткаченко Л. Риторика в процесі професійного навчання: історія становлення навчальної дисципліни : монографія. Харків, 2016. 428 с.
5. Модульне середовище для навчання MOODLE. URL: <https://msn.khnu.km.ua>.
6. Модуль для дистанційного навчання. URL: https://de.khnu.km.ua/k_default.aspx?M=k0796&lng=1
7. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php

Викладач: викладач Коваль Т. П.

ОСНОВИ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: аналізувати мовні явища, враховуючи актуальні тенденції у вивченні української мови; працювати з різного типу науково-довідковою літературою; визначати типи відношень у мовній системі; різновиди звукових процесів (фонетичних явищ у сучасній українській мові); дериваційні процеси в лексиці української мови; виділяти частини мови; лексикографічно репрезентувати тематичні групи лексики, враховуючи інформаційно-лінгвістичні та технологічні основи сучасної тлумачної лексикографії; аналізувати семантичну структуру речення; володіти сучасними технологіями виокремлення і характеристики мовних одиниць та новітньою лінгвістичною термінологією; оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці; характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації; здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних; дотримуватися правил академічної доброчесності; створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів; використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Зміст навчальної дисципліни. Фонетика і фонологія української мови. Морфеміка і дериватологія. Лексикологія, лексикографія та фразеологія. Виокремлення і характеристики частин мови. Синтаксис словосполучення, простого і складного речення.

Пререквізити – загальне мовознавство, порівняльна граматики слов'янських мов, сучасна українська літературна мова.

Кореквізити – переддипломна практика, підготовка і захист кваліфікаційної роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 96 год.; разом – 150 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності), практичні (практичні заняття з використанням ігрових та інформаційних технологій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмове опитування, самостійна робота, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Караман С. О., Караман О. С., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник. Київ: Літера ЛТД, 2011. 560 с.
2. Малюга Н. М. Шарманова Н. М. Сучасна українська літературна мова: лексикологія, фразеологія, лексикографія. Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ «КНУ», 2012. 82 с.
3. Торчинський М. М. Проблемні питання української мови: електронний конспект лекцій. Хмельницький, 2014. 334 с.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php

Викладач: доктор філологічних наук, професор Торчинський М. М.

ОСНОВИ ЕТНО- ТА СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

Тип дисципліни	Вибіркова
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Другий
Кредити ЄКТС	4,0
Форми навчання, для яких читається дисципліна	денна, заочна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *аналізувати, зіставляти, порівнювати, узагальнювати* етномовні явища; *виконувати* історико-культурологічні коментарі до слів-історизмів, етнографізмів, діалектизмів, народних фразем; *характеризувати* етнокультурний оцінний зміст засобів словотвору, граматики, синтаксичних конструкцій; *здійснювати* етнолінгвістичний аналіз фольклорних та художніх текстів; *здійснювати етнолінгвістичні розвідки* у словниках української мови; *проводити самостійну пошукову роботу* з етнолінгвокультури рідного краю; *здійснювати соціолінгвістичний аналіз* комунікативної поведінки учасників різних соціальних груп (діти, студенти, викладачі тощо); *виділяти мовленнєві і паралінгвальні засоби* маркування соціальних статусів комунікантів у художньому дискурсі; *здійснювати соціолінгвістичний аналіз* різних текстів; *проводити соціолінгвістичне дослідження* мовної ситуації у рідному місті чи селі.

Зміст навчальної дисципліни: історія становлення та розвиток світової та вітчизняної етнолінгвістики; основні джерела та методи етнолінгвістичних досліджень; етнолінгвістичний аспект досліджень явищ традиційної духовної культури; витоки соціолінгвістики. історія розвитку соціологічного напрямку в мовознавстві; мовна ситуація. білінгвізм і диглосія; мовна політика та мовне планування; методи соціолінгвістичних досліджень.

Пререквізити – загальне мовознавство, порівняльна граматики слов'янських мов, сучасна українська літературна мова.

Кореквізити – переддипломна практика, підготовка і захист кваліфікаційної роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 36 год., практичних занять 18 год., самостійної роботи 66 год.; разом 120 год., залік.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням наочних методів (слайдів), пояснення, бесіди); практичні заняття (з використанням ситуаційних вправ, дискусій), самостійна робота (індивідуальне завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, презентація результатів виконання індивідуального завдання; письмове опитування (тестування).

Вид семестрового контролю залік

Рекомендована література

1. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика. Київ: Довіра, 2007. 262 с.
2. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.
3. Мацюк Г. П. Прикладна соціолінгвістика : питання мовної політики : навч. посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.

Викладач: канд. філол. наук, доц. Гавриш М. М.

ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Тип дисципліни	Вибіркова
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Другий
Кредити ЄКТС	4,0
Форми навчання, для яких читається дисципліна	денна, заочна

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: оперувати основною історико-лінгвістичною термінологією; володіти літературно-мовними орфоепічними навичками відтворення слов'янських текстів, аналізувати різноманітні особливості слов'янських мов, усвідомлювати їхні спільні й специфічні риси в галузі лексики, фразеології, морфології, синтаксису, стилістики; володіти знаннями про особливості праслов'янської мови як генетичного джерела всіх слов'янських мов; характеризувати їх подібні риси та розбіжності на рівні морфеми, слова, речення, тексту; здійснювати дослідницький підхід до організації професійної діяльності; орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

Зміст навчальної дисципліни: Порівняльна граматики слов'янських мов як навчальна дисципліна. Порівняльно-історичний метод. Виникнення і розвиток порівняльно-історичного мовознавства. Стан і проблеми сучасного розвитку слов'янського мовознавства. Роль вітчизняної філологічної науки в розв'язанні проблем порівняльно-історичного слов'янського мовознавства. Порівняльна характеристика структурних мовних рівнів.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 66 год., разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (практичні заняття з використанням інформаційних технологій; метод проєктів; метод презентацій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, мультимедійні презентації).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмові завдання, поточний письмовий контроль, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов / за ред. О.С.Мельничука. К.: Наук. думка, 1966. 596 с.
2. Дуличенко А. Д. Славянские литературные микроязыки: вопросы формирования и развития. Таллин : Валгус, 1981. 323 с.
3. Царалунга І.Б. Порівняльна граматики слов'янських мов : методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035.01 «Філологія. українська мова та література». Хмельницький : ХНУ, 2022. 59 с..
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php

Викладач: доктор філологічних наук, професор Інна ЦАРАЛУНГА.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тип дисципліни	Вибіркова професійної підготовки
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: аналізувати мовні явища, враховуючи актуальні тенденції у вивченні української мови; працювати з різного типу науково-довідковою літературою; визначати типи відношень у мовній системі; різновиди звукових процесів (фонетичних явищ у сучасній українській мові); дериваційні процеси в лексиці української мови; виділяти частини мови; лексикографічно репрезентувати тематичні групи лексик; аналізувати семантичну структуру речення; володіти сучасними технологіями виокремлення і характеристики мовних одиниць та новітньою лінгвістичною термінологією; оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці; характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації; здійснювати науковий аналіз мовного й мовленнєвого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних; дотримуватися правил академічної доброчесності; створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів; використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Зміст навчальної дисципліни. Фонетика і фонологія української мови. Морфеміка і дериватологія. Лексикологія, лексикографія та фразеологія. Виокремлення і характеристики частин мови. Синтаксис словосполучення, простого і складного речення.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 66 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності), практичні (практичні заняття з використанням ігрових та інформаційних технологій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмове опитування, самостійна робота, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік

Навчальні ресурси:

1. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
  2. Караман С. О., Караман О. С., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. Київ: Літера ЛТД, 2011. 560 с.
  3. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика. Мойсієнко А. К., Бас-Кононенко О. В., Бондаренко В. В. та ін. Київ: Знання, 2010. 270 с.
  4. Сучасна українська мова. Морфологія. За редакцією Мойсієнко А. К. Київ: Знання, 2013. 238 с.
  5. Сучасна українська мова. Синтаксис. За редакцією Мойсієнко А. К. Київ: Знання, 2013. 524 с.
  6. Торчинський М. М. Проблемні питання української мови: електронний конспект лекцій. Хмельницький, 2014. 334 с.
  7. Модульне середовище для навчання MOODLE. URL: <https://msn.khnu.km.ua>
  8. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php
- Викладач:** д-р філол. наук, проф. Торчинський М. М.

ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: вміло *оперувати* поняттями психолінгвістики; *описувати та пояснювати* особливості функціонування мови і мовлення як психічних феноменів із урахуванням взаємодії зовнішніх і внутрішніх чинників соціально-культурної діяльності особистості; когнітивно *обробляти* інформацію, що надходить з органів чуття, яка відбувається на основі сформованих у індивіда ментальних репрезентацій; *володіти* знаннями про мовленнєву діяльність людей у психологічних та лінгвістичних аспектах, навичками експериментального дослідження психічної діяльності суб'єкта в засвоєнні та використанні мови як організованої та автономної системи; *використовувати* методи психолінгвістики (психолінгвістичний текстовий аналіз, семантичний диференціал, вільний асоціативний експеримент, інтент-аналіз, контент-аналіз, семантичний радикал, інтроспективний аналіз); *мати навички участі* в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології; *уміти* використовувати отримані знання у практичній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни. Процеси планування мовлення. Механізми та процеси сприйняття, інтерпретації, розуміння та породження мовлення. Структури та системи представлення знань індивіда та стратегії їх використання для когнітивної обробки дискурсу. Механізми засвоєння та оволодіння мовою протягом розвитку дитини. Проблеми білінгвізму, перекладу та механізми оволодіння іноземною мовою.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 66 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і мультимедійних засобів, презентацій); практичні заняття (з використанням методів комунікативного аналізу, методів моделювання, дискурс-аналізу, спостереження, експерименту, практикумів, тренінгів, дискусій, ділової гри); самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, письмове опитування (тестування), презентація результатів виконання індивідуальних завдань, аналіз комунікативних ситуацій, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Засекіна Л., Засекін С. Вступ до психолінгвістики. Острог: Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. 168 с.
2. Засекіна Л., Засекін С. Психолінгвістична діагностика. Луцьк: Вежа, 2008. 188 с.
3. Куранова С. Основи психолінгвістики: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 208 с.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. URL : <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Гавриш М. М.

СУЧАСНА ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4,0
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання: демонструвати знання про особливості історико-культурної доби ХХ-ХХІ ст., літературного процесу країн, що ввійшли до програмового курсу; **виявляти** зв'язок літератури, мистецтва й філософської думки епохи; **характеризувати** творчий внесок найвизначніших представників літератури цього періоду; **розуміти** головні поняття та терміни, пов'язані з літературою ХХ-ХХІ ст., її жанрове розмаїття; ідейне значення, художні та естетичні особливості творів, запропонованих для текстуального опрацювання;

аналізувати тексти творів авторів, передбачених програмою, їх філософське наповнення, естетичне спрямування творчості митця в цілому; **використовувати** основну наукову літературу, що забезпечує вивчення дисципліни; **порівнювати** твори різних національно-культурних традицій із позицій кроскультурного підходу та естетичної думки; **визначати** особливості індивідуального стилю автора, його естетичні погляди.

Зміст навчальної дисципліни: Зміст навчальної дисципліни: Література країн Східної Європи (М.Павич, М.Кундера). Бразильська література (П.Коельо). Японська література (Х.Муракамі). Література Великобританії (Дж.Фаулз, А.Мердок). Французька література (Ф.Саган). Німецька література (П.Зюскінд). Австрійська література (К.Рансмайр). Італійська література (У.Еко). Література США (Дж.Апдайк, Р.Бах. Школа “чорного гумору” (К.Кізі, Дж.Барт, К.Воннегут). Драматургія абсурду (Е.Йонеско, Ф.Дюрренматт, М.Фріш). Сучасна драма (Е.Олбі).

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 66 год., разом – 120 год.

Форми (методи) навчання:

1. Словесні (лекція, розповідь, бесіда, дискусія, диспут). 2. Наочні (презентація). 3. Робота у групах, індивідуальна робота. 4. Практичні (літературознавчий, лінгвокультурний та естетичний аналіз). 5. Спостереження та результати рефлексії. 6. Робота з довідковою літературою.

Форми оцінювання результатів навчання:

1. Усне опитування. 2. Письмова робота. 3. Тестування. 4. Індивідуальне завдання. 5. Контрольна робота. 6. Робота з читацьким щоденником.

Вид семестрового контролю: залік

Навчальні ресурси:

- Папушина В.А. Історія зарубіжної літератури: матеріали та методичні вказівки до практичних занять. Хмельницький : ХНУ, 2015. 167 с.
- Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
- Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

Викладач: доктор пед. наук, професор Папушина В.А.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Тип дисципліни	Вибіркова загальної підготовки
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4,0
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Після вивчення дисципліни «Сучасні технології у вищій освіті» студент має *знати*: основні поняття, пов'язані з опануванням дисципліною; сучасні дидактичні та методичні вимоги до організації освітнього процесу у ЗВО; особливості сучасних технологій навчання; педагогічні засади організації процесу навчання та технології навчання майбутніх філологів, *вміти*: організовувати навчальну діяльність майбутніх філологів, використовуючи дидактичні можливості сучасних технологій навчання; використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід запровадження сучасних технологій навчання; володіти навичками стимулювання мотивації до навчання, професійного самовизначення та творчого саморозвитку здобувачів освіти; забезпечувати ефективність та коригування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни. Змістовий модуль 1. Дидактика вищої школи (Поняття про технології в освіті. Загальні засади педагогічної інноватики. Інноваційна професійна діяльність викладача ЗВО. Інноваційні технології активізації навчання студентів. Кредитно-модульна і модульно-рейтингова технології навчання як педагогічні інновації.) **Змістовий модуль 2. Сучасні технології підготовки майбутніх філологів** (Технології ціннісних мотивацій. Технології розширення професійних компетентностей. Технології самостійної діяльності. Технології творчої самореалізації.).

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 66 год., разом – 120 год.

Форми (методи) навчання:

1. Словесні (лекція, розповідь, бесіда, дискусія, диспут). 2. Наочні (презентація). 3. Робота в групах, індивідуальна робота. 4. Практичні (організація самостійної творчої діяльності студентів). 5. Робота з додатковим джерелами інформації. 6. Спостереження та коригування результатів.

Форми оцінювання результатів навчання:

1. Усне опитування. 2. Письмова робота. 3. Тестування. 4. Індивідуальне завдання. 5. Контрольна робота. 6. Участь у семінарах/вебінарах.

Вид семестрового контролю: залік

Навчальні ресурси:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник 3-тє видання, виправлене Київ:Академвидав, 2015 304 с.
2. Пехота О.М. Особистісно-орієнтована освіта і технології [електронний ресурс]: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2000/7-1-4.pdf>
3. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

Викладач: доктор пед. наук, професор Папушина В.А.